

De das – Loonse en Drunense Duinen, De Brand, landgoed Huis ter Heide en omgeving

Jaarverslag 2008

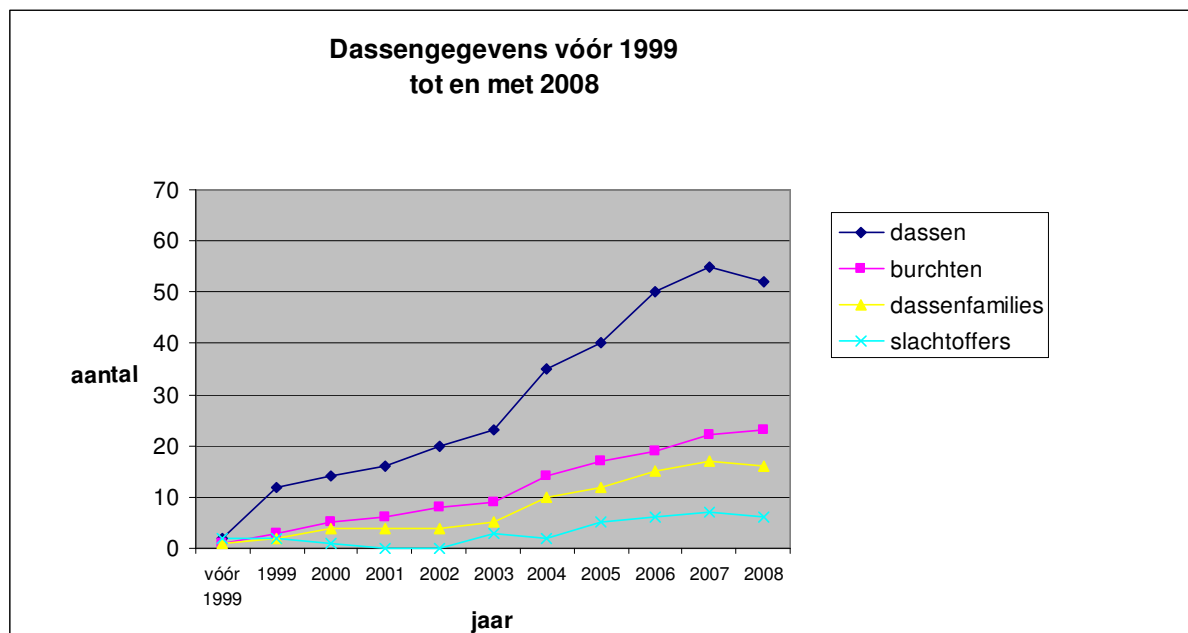
1. Samenvatting	2
2. Jaarverslag	3
3. Dode dassen	5
4. Pers en rondleidingen	6
5. Toekomstige ontwikkelingen en wensen	6
Bijlage 1 kengetallen	8
Bijlage 2 specificatie slachtoffers	9

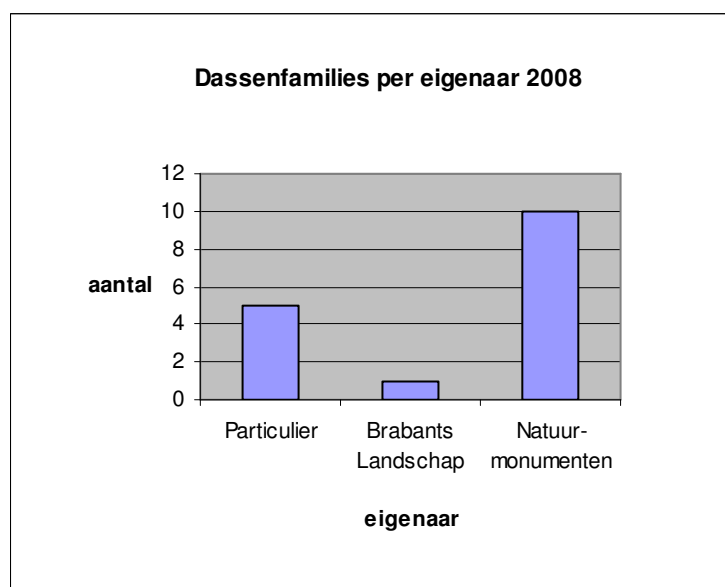
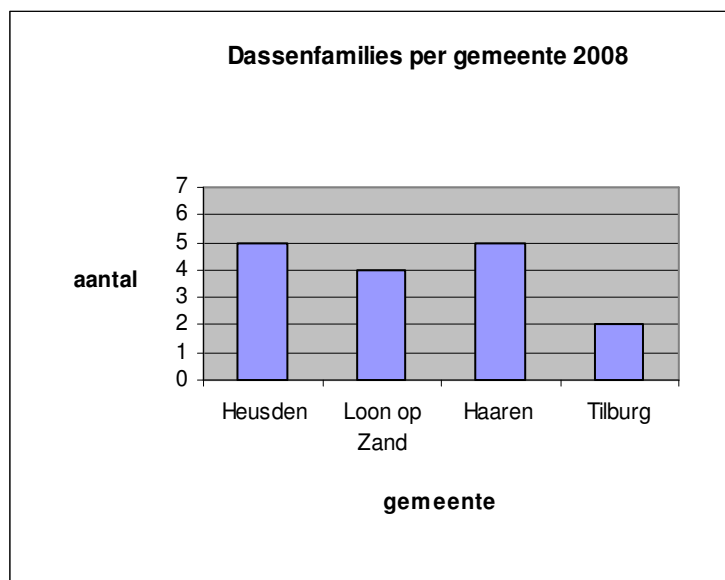

Tekening van Sanne de Kroon 11 jaar

1. Samenvatting

1. De populatie dassen per 31-12-2008 wordt op 52 geschat en is iets lager dan de stand per 31-12-2007 (55 dieren);
2. Het aantal burchten bedraagt in 2008: 23 waarvan 16 het gehele jaar zijn bewoond, waarin 16 dassenfamilies wonen. Dit is één minder dan in 2007 (17 dassenfamilies);
3. Er is één nieuwe burcht in de omgeving van Giersbergen bijgekomen. Twee bewoonde burchten raakten onbewoond, waarvan één op Plantloon en één op landgoed Huis ter Heide. Er wordt opgemerkt dat waarschijnlijk één of meerdere bewoonde burchten nog niet bekend zijn, deze liggen mogelijk in het noordwestelijke deel van de duinen;
4. Geschat wordt dat in minstens zeven burchten jongen zijn geboren;
5. Zes dassen sneuvelden, waarvan drie op de N261, de autoweg tussen Waalwijk en Tilburg, één op de noordoost tangent in Tilburg, één op de Udenhoutseweg in Tilburg en één op de Heikant in Haaren. De Provincie Noord Brabant stelt een plan op voor de N261, voor de aanleg van tunnels en raster;
6. Er is een evenwichtige leeftijdsopbouw. De dassen in het oostelijk deel van de duinen zijn gemiddeld ouder dan die in het westelijk deel;
7. In het gehele Nationale Park en in aangrenzende gebieden komen sporen en bewoning van de das voor;
8. Er is een burcht met 38 ingangen, een andere heeft een oppervlakte van ongeveer 1400 m² en heeft 33 pijpen;
9. Een verdere verdichting van burchten zal naar verwachting plaatsvinden langs de N261, in de omgeving van het Hengstven (zuiden, oostelijk deel) en in het noordelijk deel van de duinen (de Margriet en Plantloon) en de das zal zich verder gaan verspreiden;
10. Naar aanleiding van het grote aantal doodgereden dassen op de Udenhoutseweg werd aan de gemeente Tilburg in 2006 verzocht maatregelen te nemen. In 2007 werd door de gemeente hiervoor € 100.000 ter beschikking gesteld. De aanleg van raster en tunnels is dit jaar niet uitgevoerd en zal waarschijnlijk in het voorjaar van 2009 gaan plaatsvinden;
11. Het is wenselijk een aantal wegen te voorzien van rasters en tunnels. Omdat de das zich steeds verder zal gaan verspreiden, dient ook gekeken te worden naar bijv. de N65, de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch.

2. Jaarverslag

1. Vanwege het feit dat de dassen over een groot gebied zijn verspreid is het onmogelijk geworden om zelf alles bij te houden en te inventariseren. Veel personen maakten het mij mogelijk om alles 'in kaart' te brengen en te houden en enkelen hebben een burcht 'geadopteerd';
2. Ik bedank hierbij Jan Brabers, Leo de Bruijn, Gerard van de Burg, Hemmo Dekkers, Jan van Dongen, Frans Kapteijns, Fons Mandigers, Jan Meesters, Jan van der Meijden, Lex Querelle, Joep Tomlow, Jan Verhagen en Hugo van der Wal van Natuurmonumenten (NM) en Marlies van Iersel, André van Drunen, André Janssen, Kees Kraneveld, Harry Smits en Peter van de Ven voor hun inbreng;
3. In 2008 werd één nieuwe dassenburcht, die als dassenfamilie werd bestempeld, ontdekt ten noorden van Giersbergen. Twee bewoonde burchten raakten weer onbewoond (twee families), waarvan één op Plantloon en één op landgoed Huis ter Heide. Waarschijnlijk hebben de dassen op Plantloon een andere locatie gevonden, echter deze is nog niet bekend. De omgeving is zowel qua foerageergebied als woonlocatie heel geschikt;
4. De afname van het aantal dassen in 2008 bedroeg drie, waarbij wordt opgemerkt dat waarschijnlijk één of meerdere burchten nog niet bekend zijn;
5. Naar schatting werden op zeven dassenburchten jongen geboren;

6. In 2008 werden zes dassen verkeerslachtoffer. Dit is ong. 10% van de totale populatie. Landelijke gegevens laten een getal van ongeveer 20-25% zien;
7. Er werden geen dassen met een tatoeage teruggemeld;
8. Het totaal aantal slachtoffers over de periode 2000-2008 bedraagt 32, waarvan 14 beren, 10 zeugen en van 8 is het geslacht onbekend;
9. Omdat er relatief weinig slachtoffers vallen, is de leeftijdsopbouw evenwichtig;
10. Aantal slachtoffers per gemeente: Haaren: 9, Heusden: 5, Loon op Zand: 2 en Tilburg 16;
11. Voor het (educatie) project Dassenwerk van het Nationaal Park Loonse en Drunense duinen werd het wenselijk geacht geprepareerde (delen) van dassen aan deelnemers te kunnen laten zien. Ik heb diverse dassen aangeboden ter preparatie bij Frans Pullens in Waalwijk, helaas was van alle dassen de kop verbrijzeld waardoor geen schedel beschikbaar kwam. Ook kon er geen hele das worden geprepareerd, maar wel huid en poten. Een procedure hiervoor werd opgesteld (protocol);
12. Na het bijzetten van dassen in 2004 in uitzetren Nelis verdwenen op onverklaarbare wijze binnen een maand een groot aantal voederblikken. Begin 2008 werden nabij de Kapucijnerberg drie voederblikken teruggevonden;
13. Door Stichting Das&Boom werd op verzoek een advies gegeven aan de gemeente Heusden n.a.v. een aanvraag tot vestiging van een plantenkwekerij met bedrijfswoning aan de Duinweg in Heusden. Stichting Das&Boom had geen bezwaar, omdat geen dassenleefgebied werd aangetast;
14. Er kwamen twee meldingen binnen van schade door dassen. Er werd contact opgenomen met de melders en de locaties bezocht. De schade leidde niet tot een aanvraag voor schadevergoeding uit het faunafonds. De larve van de engerling, was eigenlijk de oorzaak van de schade: deze leeft van de wortels van gras en veroorzaakt daardoor afsterven van het gras. De das heeft de larven 'zichtbaar' gemaakt door in het gras te wroeten. M.a.w. het probleem zit bij de engerling (bijv. van de juni en mei kever) en niet bij de das: *oorzaak en gevolg*;
15. Via www.waarneming.nl kwam een melding binnen van een das in de Kaaistoep ten zuidwesten van Tilburg;
16. Door de dassenwerkgroep Brabant werd voor Noord-Brabant een lijst van Black Spots (knelpunten) aangelegd. In mijn gebied zijn de Margrietweg en Oude Bosschebaan (gem. Haaren), Nieuwkuijkseweg (gem. Heusden) en Udenhoutseweg (gem. Tilburg) als Black Spot opgenomen;
17. Om gemeenten tegemoet te komen om knelpunten op te lossen stelde de provincie Noord-Brabant voor het jaar 2008 een subsidie beschikbaar voor ontsnippering van gemeentewegen, waarbij tot 75% van de (aanleg)kosten van een dassenvoorziening werden vergoed. Voor 2009 wordt de subsidieregeling gecontinueerd. De uitvoerder van de regeling is Stichting het Noordbrabants Landschap met als contactpersoon Ferdinand ter Schure (0411 62 27 75);
18. Begin april bevond zich een ree in uitzetren Nelis. Het ree was gewond aan zijn oor. Ik heb samen met een passant het ree de ren uitgedreven door de poort open te zetten. Uiteindelijk ontsnapte het ree via een van de uitgeknipte poortjes (55 bij 30 cm) in het raster van de ren;
19. In de verbindingzones tussen de dassenpopulaties rondom Vught/Boxtel en de Drunense Duinen zijn nog steeds geen dassenactiviteiten waargenomen. Hiervoor kan ik geen verklaring vinden;
20. In september kwam een melding binnen dat een das in de Baardwijkse Overlaat overdag graasde tussen Blonde d'Acquittaines (een koeienras) in een weiland van NM. Het bleek een 'bont' hangbuikzwijn te zijn;
21. De dassenwerkgroep Brabant (Noord-Brabant) heeft een eigen website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl, hierop is het wel en wee van de das in onze provincie te zien. Tevens geeft zij een nieuwsbrief uit. Deze is digitaal en wordt via e-mail toegezonden. De emailadressen worden niet doorgegeven aan derden. Giften en Donaties aan de dassenwerkgroep Brabant kunnen onder bepaalde voorwaarden fiscaal aftrekbaar zijn. Zij is door de belastingdienst aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI);
22. Raster en tunnels in de gemeente Tilburg:
  - 2006: n.a.v. veel dassenslachtoffers op de Udenhoutseweg in de gemeente Tilburg werd door mij besloten de gemeente te verzoeken hier maatregelen te nemen (aanleg van raster en tunnels); Het College van B&W van de gemeente Tilburg was bereid te bezien welke maatregelen gewenst waren, waarna een gesprek volgde met medewerkers van de gemeente Tilburg over de te nemen maatregelen;
  - 2007: Wethouder Els Aarts van de gemeente Tilburg ontving in maart van Paul Rüpp, gedeputeerde van de Provincie Noord-Brabant € 400.000 reconstructiegeld voor twee projecten. Een van deze projecten betreft de das, waarvoor € 100.000 werd gereserveerd. De gemeente Tilburg vroeg advies bij Stichting Das&Boom. Mischa Cillissen (stadsecoloog gemeente Tilburg), Marc en ik bezochten de locaties, met als doel de te nemen maatregelen in beeld te brengen en situaties te beoordelen. Door Marc werd het

rapport 'onderzoek locaties dassenvoorzieningen knelpunten gemeente Tilburg' opgesteld en aangeboden aan de gemeente Tilburg. De belangrijkste te treffen maatregelen zijn:

- Udenhoutseweg: aanleg 2 dassentunnels waarvan 1 schuin geboord en 2x450 meter raster;
  - Loonse Molenstraat: advies om de verbindingzone 'Den Brand' en 'het Noorderbos' te optimaliseren: onderzoeken óf de aanleg van natuurlijke lijnelementen mogelijk is, waarna, na aanleg hiervan, aanleg van raster en tunnels plaats kan vinden en;
  - Schoorstraat: aanleg 1 tunnel, schuin geboord en 2x150 meter raster;
- 2007: In september werd tijdens een bespreking van de Groene Mal Tilburg de aanleg van de voorzieningen tot prioriteit nr. 1 verheven. De gemeente heeft toegezegd dat de tunnels uiterlijk maart 2008 zouden zijn gerealiseerd;
  - 2008: In februari kwam de das aan de orde in het Milieucafé in Tilburg. Hier beloofde milieuwethouder Marieke Moorman, dat voor de winter 2008/2009 dassenvoorzieningen zouden worden aangelegd;
  - De huidige verwachting is dat in het voorjaar van 2009 de voorzieningen worden aangelegd.
23. Omdat in 2007 en 2008 op de noordoost tangent in Tilburg drie dassen zijn doodgereden is het wenselijk ook hier maatregelen te nemen;
24. Naar aanleiding van dassenslachtoffers (drie) in 2008 op de N261 heb ik contact gehad met bureau Natuur van de Provincie Noord Brabant. Op dit moment wordt gewerkt aan een plan voor aanleg van rasters en tunnels dat door het bureau Natuur aan mij ter beoordeling zal worden voorgelegd. Met NM is de afspraak gemaakt hier gezamenlijk naar te kijken.

3. Dode dassen

Voor specificaties per das zie bijlage 2: specificatie slachtoffers

Overzicht uitgezette dassen en terugmeldingen:

aantal dassen (getatoeëerd)	datum uitzetten			Totaal
	27-aug-99	25-sep-01	23-sep-04	
beer	6	2	3	11
zeug	6	1	3	10
totaal	12	3	6	21

datum terugmelding	beer óf zeug	aantal terugmeldingen			
		27-aug-99	25-sep-01	23-sep-04	Totaal
18 februari 2000	beer	1			1
14 januari 2005	beer	1			1
2 april 2007	beer	1			1
25 april 2007	beer	1			1
10 oktober 2007	beer		1		1
totaal tot en met 2007		4	1	0	5
<i>waarvan beren</i>		4	1		5
<i>waarvan zeugen</i>		0	0		0

Overzicht dassenslachtoffers vóór 1999 tot en met 2008:

Aantallen dassen	vóór 1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
slachtoffers	2	1			3	2	5	6	7	6
<i>waarvan: beer</i>	1	1			1	1	2	1	5	2
<i>zeug</i>	1				1		2	4	1	1
<i>onbekend</i>					1	1	1	1	1	3
slachtoffers waarvan gemeente:										
Heusden	1						2	1	1	0
Loon op Zand										2
Haaren	1				3	1	1		2	1
Tilburg		1				1	2	5	4	3

In 2008 kwamen maar liefst drie meldingen van dode dassen op de N261 binnen (t.m. 2007: nul). Enkele dode dassen werden gemeld via www.waarneming.nl. Na de meldingen te hebben nagetrokken op juistheid, kwamen deze op de kaart. Begin maart kwam een melding binnen dat er een das zou zijn doodgereden op de Dongenseweg nabij de fabriek van FUJI. Omdat deze niet werd gevonden, en geen nadere gegevens beschikbaar waren werd de melding niet op de kaart gezet.

4. Pers en rondleidingen

1. Samen met Frans Kapteijns van NM werd een persbericht over het jaar 2007 opgesteld, dat aan een groot aantal organisaties en personen werd verstrekt. Voor 2008 is geen persbericht opgesteld.
2. Het persbericht 2007 werd regelmatig geciteerd: Brabants Dagblad op de Brabant pagina en in de regio Tilburg en de Langstraat, Van Nature - jan 2007, de Scherper (Heusden), Omroep Brabant (TV), in diverse natuurbladen en was op diverse WEB-sites te vinden o.a. die van NM;
3. Op 23 februari besteedde het Brabants Dagblad n.a.v. een thema-avond 'de das in de duinen' van het Milieucafé in Tilburg aandacht aan de te nemen dassenvoorzieningen;
4. In het kwartaalblad Natuurbehoud van NM (oplage: 875.000 stuks) verscheen in het herfstnummer 2008 een zeer uitgebreid artikel over de das. Op verzoek van de redactie hebben Willy Thijssen (secretaris dassenwerkgroep Brabant) en ik de tekst beoordeeld en aangepast;
5. Voor de Vrijwilligerskrant van NM werd aan redacteur Joke Wassens (NM) een interview gegeven. Het mooie artikel verscheen in de krant van het najaar 2008, waarin niet alleen mijn dassenwerk maar ook andere activiteiten werden belicht, zoals mijn werk voor het Natura 2000 gebied Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek, de Heemkundekring en de Heemtuin;
6. In het Jaarverslag van het Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen over 2007 werden de gunstige ontwikkelingen van de das genoemd;
7. Een student van de HAS te 's-Hertogenbosch (opleiding Tuin en Landschapsmanagement) heeft een scriptie geschreven over de historie en ontwikkelingen in de duinen m.b.t. de das. Hiervoor heb ik een interview gegeven en zijn verslag beoordeeld. Zijn punt bedroeg 7,8 en was daarmee vrijwel het hoogste van de klas;
8. Regelmatig kwamen vragen via de e-mail binnen over de das;
9. Bij diverse wandelingen heb ik uitleg gegeven over de stand van zaken m.b.t. de das;
10. Voor het jaar 2009 heb ik als thema gekozen 'tien jaar dassen in de duinen'.

5. Toekomstige ontwikkelingen en wensen

Verwacht mag worden dat de das zich nog verder in het gebied zal verspreiden. Vooral ten westen en ten oosten van de N261 zullen nog enkele burchten ontstaan. Ten noorden en oosten van de Drunense Duinen zal een verdichting plaats gaan vinden. Er zullen hier en daar nog burchten bij gaan komen, waarna -mogelijk- een stabilisatie zal gaan optreden. Door de Provincie Noord Brabant worden plannen gemaakt de N261 te ontsnipperen.

In de migratiezone (via Helvoirtsche broek en landgoederen van Vught: Esschebaan, beekdal van de Broekley) tussen de dassenpopulaties in de omgeving van Boxtel/Vught en de populaties van de Drunense Duinen zijn nog geen burchten bekend. Er worden in de zone burchten verwacht, echter dit laat lang op zich wachten, ook de aanleg van een Natuurbrug over de N65 is hier wenselijk. De reden waarom er geen burchten ontstaan is mij niet bekend.

Het gebied ten westen van landgoed Huis ter Heide is niet zo geschikt voor de das. Er moet echter niet uitgesloten worden dat deze hier en daar opduikt, op zijn weg naar West Brabant. De aanleg van een robuuste Ecologische Verbindings Zone (EVZ: Huis ter Heide – Dorst) als onderdeel van de Groene Mal van de gemeente Tilburg, is voor een verdere verspreiding van de das van groot belang, maar ook de aanleg van de natuurbrug Woudspoor over de snelweg tussen Tilburg en Waalwijk.

Om de dassen een *'handje te helpen'* is het van belang om op wegen waar vaak dassen oversteken, dassenraster en tunnels aan te leggen. Hiervoor is ook in 2009 een subsidieregeling beschikbaar. Het betreft vooral de volgende wegen:

- Gemeente Heusden: Honderdbundersweg/Nieuwkuijkseweg en Margrietweg;
- Gemeente Haaren: De Heikant, Oude Bosschebaan en de Margrietweg;
- Gemeente Loon op Zand: autoweg N261 en Kasteellaan;
- Gemeente Tilburg: Udenhoutseweg, Loonse Molenstraat, Schoorstraat (hier worden maatregelen getroffen: aanleg tunnels en raster) en de noordoost tangent;
- De N65 de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch, omdat de das zich steeds verder zal gaan verspreiden.

Bert van Opzeeland
Hopbel 10
5251 CS Vlijmen
073-5113213
vanopzeeland@hotmail.com
www.dassenwerkgroepbrabant.nl
januari 2009

De volgende pagina's bevatten een aantal bijlagen.

Bijlage 1 kengetallen

omschrijving	vóór 1999	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal burchten (excl. bijburchten)	1	3	5	6	8	9	14	17	19	22	23
Aantal bewoonde burchten (excl. bijburchten); aantal dassenfamilies	1	2	4	4	4	5	10	12	15	17	16
aantal burchten met jongen (geschat)	nb	0	1	1	2	2	3	3	6	6	7
aantal dassen (geschat)	2	12	14	16	20	23	35	40	50	55	52
aantal uitgezette dassen	0	12	0	3	0	0	6	0	0	0	0
aantal (verkeers)slachtoffers	2	2	1	0	0	3	2	5	6	7	6

Bijlage 2 specificatie slachtoffers

omschrijving	aantal dassen	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	vóór 1999
dassenslachtoffers en bijzonderheden	1	26-2; 133.88-401.10. Locatie: zuidzijde in de berm van de Burgemeester Bechtweg in de gemeente Tilburg. Lengte: nb, geslacht: nb, de das was aangereken door een auto. De dode das werd gemeld door Marlo Doome via www.waarneming.nl, waarna ik met Marlo contact heb opgenomen. Volgens hem was het zeker een das. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De dichtstbijzijnde bewoonde burcht ligt op ong. 1 1/2 km afstand.	26-2; 139.43-406.45, in uitzetren Mulders Haaren, beer, gewicht 12 kg., lengte 90 cm., schedel is geprepareerd, hoogte kam n.b., geen tatoeage, das zag er heel gezond uit (mede door de warme winter), vanaf de startworf tot 15 cm. op zijn rug kail gekrahd en wondjes van klauwen zichtbaar, hoogstwaarschijnlijk doodgebeten door een andere das (territoriumvecht).	voorjaar (bericht pas in juni ontvangen). Udenhoutseweg, geen nadere gegevens. Omdat het een betrouwbare melding betrof, deze opgenomen.	14-1; 141.58-409.53; beer, tatoeage D29; das voorjaar 1999; Naam: Alder, uitgezet aug 1999, Pr. Bernharthaan; gevonden in tunnel noordzijde Nieuwkuijseweg Heusden; gestrikte das (konijnstrik), langdurige doodstrijd, in verre staat van ontbinding.	8-4; 142.58-406.28, beer, 11 kg., verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoel. Oude Bosschebaan, Haaren, ingang Guldenberg.	25-4; 142.38-405.05, verkeer, geen verdere gegevens. Udenhoutseweg, Haaren nabij klooster Emmaus.	geen	geen	Groenstraat Udenhout, 18-2, das van uitzetproject, verkeer, beer, 1 jaar, 11 kg, wel doorvoel, gezond.	Honderbund er-weg Heusden; geen gegevens.	1994: Gommelsestraat Udenhout; zeug, verkeer.
	2	11-4; 142.95-406.40. Locatie: Heikant in de gemeente Haaren. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De hoogte van de kam was niet meer te voelen, hij was aangevreden door vogels/vis, in staat van ontbinding en stonk. Lengte: ongeveer 100 cm. De das was aangereken door een auto, geslacht: beer, gewicht: ongeveer 13 kg. N.a.v. een verzoek van IvN Consulerisch Bureau om tijdens het project 'dassenwerk' door afdelingen van het Nationaal Park aan deelnemers delen van een das te kunnen laten zien, heb ik de das aangeboden aan het IvN. Het IvN heeft hiervoor een protocol opgesteld (procedure m.b.t. prepareren van dieren). De das werd aangegeven bij de politie en naar Frans Pullens, preparateur in Waalwijk, gebracht. Frans prepareerde de huid (tooiproces ongeveer 4/5 weken) en de nagels. De schedel was verbrijzeld, de das had geen tatoeage.	2-4; 141.40-409.60, Nieuwkuijseweg dichtbij burcht Jos S., Heusden, beer, gewicht 11 kg., lengte 90 cm. incl. staart, hoogte kam n.b., is geprepareerd, zag er gezond uit, slijtage tanden conform leeftijd, tatoeage D16, naam das: Stein, kwam uit Stein in Limburg, uitgezet in op 27-8-1999 in uitzetren Mulders; 139.43-406.46 (4.6 km. van doordijlocatie), leeftijd van de das was 8 jaar en 1 maand, geboren voorjaar 1999.	voorjaar; zeug op de Schoorstraat, betrouwbare melding, geen data en precieze locatie bekend.	20-4; 139.20-405.53, verkeer, geen nadere gegevens bekend; Oude Bosschebaan (Tolberg) Haaren t.p.v. dassenwissel.	19-6; 133.75-402.50 verkeer, jong dier (geen nadere gegevens). Udenhoutseweg in Tilburg.	2-8; 140.83-405.75, beer, 12 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoel. Oude Bosschebaan, Haaren nabij forellelvisvijver.			Gommelsestraat Udenhout; beer, 1 jaar, verkeer, 11 kg, 80 cm.	1997: Vendreef Heusden; beer, enkele jaren oud, 12 kg, 90 cm, verkeer.	
	3	28-4; 132.25-406.30. Locatie: westzijde van de N261 in de gemeente Loon op Zand nabij café de Efteling; geslacht: beer, gewicht en lengte nb, de kop was verbrijzeld, hij was door een auto als het ware 'platgereden'. Ook deze was door een IvN aangeboden ter reparatie. Wederom heeft Frans Pullens de das geprepareerd; achterpoten en huid. De schedel was verbrijzeld.	25-4; 140.98-407.95, Margrietweg, Haaren, waarschijnlijk afkomstig van Burcht Bert 2, beer, gewicht 10 kg., lengte 87 cm. incl. staart, zag er goed uit, schedel is geprepareerd, tatoeage D31, naam das: Basting, kwam uit Lomm in Limburg, werd uitgezet in aug. 1999, in uitzetren Prins Bernhardlaan (ong. 1 1/2 km. van doordijlocatie), leeftijd van de das was 8 jaar en 2 maanden, geboren voorjaar 1999. Is derde teruggekende das met tatoeage. Totaal uitgezet 21 dassen.	21-6; 133.70-402.48, Udenhoutseweg; zeug (mogelijk zogend), verkeer, gewicht 10 kg., lengte 86 cm, oudere das, geen tatoeage, algemene conditie goed, evenals gebit.	30-9; 141.05-401.55, verkeer, zeug, weg Udenhout-Oisterwijk, vlakbij Chinees (Lei Pin), dichtbij verkeersweg N65, das was goed "gevuld", zwervert; dichtstbijzijnde dassenburcht 3 km.	8-11; 141.49-408.03, zeug, 11 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoel. Margrietweg, Haaren bij ingang camping Distello.						
	4	29-4; 133.12-402.30 Locatie: N261 in de gemeente Tilburg, ongeveer in het verlengde van de Udenhoutseweg waar een burcht ligt en het Spinderspado op landgoed Huis ter Heide. Lengte: nb, vers exemplaar, volwassen formaat, de das was aangereken door een auto. De das werd gemeld door Ernest van Asselendonk van Stichting Koedeboere via www.waarneming.nl. Volgens Ernest was het zeker een das, hij heeft ook aandacht voor dassen, wat reden voor hem was om deze op te voeren op de site van www.waarneming.nl. De dichtstbijzijnde bewoonde burcht ligt op ong. 1 km afstand.	28-4; ong. 134.30-402.50, Udenhoutseweg gem. Tilburg, afkomstig van burcht Willy/Bert3, zeug, zogen; nee, gewicht 10 kg., lengte 91 cm, tm staart, schedel verbrijzeld, zag er gezond uit.	11-9; 141.23-407.98, Margrietweg, verkeer, beer, gewicht 6,4 kg, geboren voorjaar 2006.	7-10; 135.95-408.55, Pessert; maiskneuzer, zeug, geen tatoeage, hoogte kam 3 mm, 11/2 jaar, de linkerpoten ontbraken, rechterpoten beschadigd, evenals de staart, was in staat van ontbinding, Gem Heusden.							
	5	22 juli 2008; 133.52-402.50, Udenhoutseweg in Tilburg; de dode das werd gemeld door Jan Meesters, medewerker van Natuurmonumenten, de das zag er goed uit; lengte: ongeveer 90 cm; de das was aangereken door een auto; na preparatie bleek de kop te zijn verbrijzeld; joegte kam; op hoogste punt 11 mm; geslacht: zeug en gewicht: 11,2 kg.	2-8; 134.40-401.00, Op de nieuwe noordoost tangent, vlakbij 'de Kouwenberg' ten zuiden van de Vloeivelden, gemeente Tilburg. Mogelijk afkomstig van burcht Willy/Bert 3, Udenhoutseweg. De dode das werd gemeld door Jan Meesters (Natuurmonumenten). Omdat de melding kwam van iemand die weet hoe een das er uit ziet, is de melding betrouwbaar en is opgenomen in dit overzicht. De das werd door iemand meegenomen, was niet meer te vinden, er zijn geen nadere gegevens van bekend.	1-11; 134.12-402.48, Udenhoutseweg, verkeer, zeug, gewicht 14 kg, lengte excl. staart 80 cm, geen tatoeage, algemene conditie zeer goed, schedel wordt geprepareerd. De melding betrof het 4e slachtoffer sinds 2 jaar op de Udenhoutseweg.	4-11; 137.04-403.25, Schoorstraat (kapel), Udenhout, verkeer, beer, geen tatoeage, hoogte kam 1/2 mm, leeftijd: 9 maanden, 13 kg, 100 cm, puntaaf, penisbotje 7.7 cm.							
	6	7-10; 132.36-405.78, gem. Loon op Zand; verkeersslachtoffer; de dode das werd gemeld bij Stichting Das&Boom door Dierenopvangcentrum Tilburg; Marc Moonen (D&B) meldde het slachtoffer daarna bij mij. Miriam Griesen, medewerker van het Dierenopvangcentrum heeft de das in eerste instantie gezien. Zij reed 's-nachts vanuit Waalwijk richting Tilburg en zag de das in het midden van de linkerrijstrook liggen op de N261. De volgende dag werd (<i>desiffrer?</i>) das aangetroffen in een plastic zak bij de Smurria's'ronde (132.75-398.55) in Tilburg, waar deze door de dierenambulance Tilburg werd opgehaald. De das belandde in de vriezer van Dierenopvang Tilburg. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De dichtstbijzijnde bekende bewoonde dassenburcht ligt op 2 1/2 km. afstand. Ik heb de das aangeboden voor het project 'dassenwerk' van het IvN Consulerischchap te Boxtel (Ton de Munick; schooldids Dassenwerk), om te worden geprepareerd. Frans Pullens, preparateur, heeft de volgende gegevens vastgesteld: geslacht: zeug, gewicht 10 kg., lengte 80 cm, jong beest, de kop was verbrijzeld en zag er gezond uit.	1-9;133.55-401.08, mogelijk afkomstig van burcht Willy/Bert 3, Udenhoutseweg in de gemeente Tilburg. De dode das werd gemeld door Frans Pullens, preparateur in Waalwijk. De das werd ter reparatie, na bij de politie te zijn gemeld, aangeboden door de fam. Trapman uit Loon op Zand. Hij werd beoordeeld door Frans en de fam. Trapman. Aan de buitenkant was de das licht beschadigd, hij zag er heel goed uit en had een kleine wond (buitenkant). Frans: het was 'een mooie das'. De das was aangereken door een auto en lag in de kam van de weg, vlakbij de nieuwe noordoost tangent op de oude weg van Loon op Zand naar Waalwijk. Geslacht: beer, gewicht n.b., hij had geen tatoeage. De das is opgezet en bevindt zich bij de familie Trapman.	22-11; 134.10-402.50; Udenhoutseweg, verkeer, de dode das werd pas in mei 2007 gemeld, op basis van een filmpje (mogelijk wijfje: das in typische 'moersdoodhouding') werd als slachtoffer toegevoegd aan de lijst.								
	7	10-10; 135.06-402.48, afkomstig van burcht Willy/Bert 3 of van Reinier. De das lag midden op de Houtsestraat (gem. Tilburg), kruising De Vijfhuizen. Het is het 7e slachtoffer op de Udenhoutseweg/Houtsestraat sinds 2004. Het was een beer, gewicht: n.b., lengte: ong. 80 cm, de schedel was verbrijzeld. Hij werd niet op de doordijlocatie gevonden, maar lag in de Zandkamte Leij. De das is in de Zandleij terecht gekomen. Hij is via de stuw in de Zandkamte Leij terecht gekomen (ong. 100 mtr. voorbij de stuw). Hier is het water erg ondiep en is blijven steken. Hij had een tatoeage nr.: D77 en was das 'Hulhorst' uit Beekbergen (Gld), werd op 25 sept. 2001 uitgezet in uitzetren Mulders op ong. 6 km afstand. Gegevens van het opvangcentrum van Das&Boom (D&B): Hulhorst kwam op 12-07-2001 binnen bij D&B. Hij woog 3685 gram, was verzakt, zakte door zijn voorpotjes, had veel vloeien en werd gevonden bij de Hulhorstweg in Beekbergen. Op 23-7-2001 verliet Hulhorst de intensive care. Op 26-7 woog hij 3800 gram en op 14-8: 7.7 kg.										